

Бондарчук Н. В., к.ю.н., доцент,
Житомирський національний агроекологічний
університет, м. Житомир, Україна

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ШОДО ЗЕМЕЛЬ АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ

Надзвичайно важливим для правового забезпечення раціонального використання та охорони земель авіаційного транспорту є застосування правових засобів впливу, спрямованих на усунення порушень земельного законодавства, тому юридична відповідальність за порушення законодавства щодо земель авіаційного транспорту України є невід'ємним елементом їх правового режиму. Одним із видів такої відповідальності є адміністративна. Питання адміністративної відповідальності у сфері земельних правовідносин досліджували такі вчені: Г. І. Балюк, С. Л. Гоштинар, С. А. Диптан, О. В. Измайлов, П. Ф. Кулинич, Г. К. Лоїк, О. С. Мірошніченко, І. І. Нестеренко, Ю. С. Петлюк, А. М. Шульга та інші.

Відповідно до ст. 11 Закону України «Про транспорт» відповідальність за утримання в належному стані земель, наданих у користування підприємствам і організаціям транспорту, і використання їх за цільовим призначенням покладається на керівників (власників) цих підприємств, установ, організацій [1]. Підставою для застосування заходів впливу та притягнення до юридичної відповідальності є вчинення земельного правопорушення, яке передбачає винну протиправну дію або бездіяльність.

Суб'єктами земельних правопорушень у сфері авіаційного транспорту можуть виступати аеропорти та аеродроми як суб'єкти господарювання, їх працівники та посадові особи, власники та користувачі суміжних земель, державні органи та їх посадові особи, юридичні особи, що надають послуги аеропортам та аеродромам, зокрема в сфері будівництва, а також треті особи, які не пов'язані з роботою аеропортів та аеродромів, але претендують на їх земельні ділянки. Для обслуговування діяльності авіаційного транспорту виділяються значні земельні масиви, які останнім часом викликають великий інтерес впливових осіб. Тому відомі випадки спроб незаконно заволодіти землями аеропортів та аеродромів. Проведення в Україні Євро-2012 привернуло увагу державних органів до правового врегулювання питань набуття та використання земель авіаційного транспорту. Під контролем правоохоронних та інших державних органів кількість земельних правопорушень та спроб їх вчинення поступово зменшуються. Зокрема, за даними перевірок Державної екологічної інспекції у

якості об'єктів правопорушень землі авіаційного транспорту стали фігурувати менше.

Об'єктом земельних правопорушень у сфері авіаційного транспорту є земельний правопорядок, права і законні інтереси власника землі, землекористувачів, орендарів, а також інтереси Українського народу. На нашу думку, залежно від об'єкта, правопорушення у сфері використання та охорони земель авіаційного транспорту України можна розділити на дві групи: 1) правопорушення, об'єктом яких є земля як природний об'єкт; 2) правопорушення, об'єктом яких виступають права на землі авіаційного транспорту України.

До першої групи можна віднести дії чи бездіяльність осіб, які спричинили забруднення земель авіаційного транспорту України. До другої групи правопорушень можна віднести самовільне зайняття земель авіаційного транспорту чи їх використання без належно оформленої документації. Нерідкими є правопорушення щодо земель авіаційного транспорту як природних об'єктів. Зокрема, будівництво термінального комплексу «Д» в аеропорті «Бориспіль» спричинило грубі порушення земельного та екологічного законодавства. Так, договори по доставці, прийманню і нанесенню родючого шару ґрунту укладено з відхиленням від робочого проекту землеустрою. Крім цього не надано в процесі позапланової перевірки проекти рекультивациі, для здійснення яких передається родючий шар ґрунту. Зазначені дії містять ознаки правопорушення передбачені ст. 55 КУпАП [2]. Проте основним порушенням вимог земельного законодавства при використанні земель авіаційного транспорту залишається використання земельних ділянок без правовстановлюючих документів.

Досить цікавим є питання адміністративної відповідальності юридичних осіб за земельні правопорушення. В Україні до адміністративної відповідальності залучаються лише громадяни і посадові особи. Законодавством деяких країн Європейського Союзу та Росії передбачена можливість притягнення до адміністративної відповідальності також і юридичних осіб. Вважаю цілком слушною думку науковців в галузі земельного права, які вважають необхідним закріплення адміністративної відповідальності юридичних осіб [3].

В сфері авіаційного транспорту основними суб'єктами виступають юридичні особи, саме вони є фігурантами в справах про земельні правопорушення. Тому встановлення адміністративної відповідальності для юридичних осіб позитивно вплинуло б на зменшення кількості адміністративних правопорушень щодо земель авіаційного транспорту України.

Література

1. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 року // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 51. – Ст. 446.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – Додаток до № 51. – Ст. 1152.
3. Лоїк Г. К. Проблеми адміністративної відповідальності юридичних осіб за порушення вимог земельного законодавства України / Г. К. Лоїк, С. А. Диптан // Сучасні проблеми аграрного і природо ресурсного права : зб. наук. праць Міжнар. наук. –практ. конф. 30–31 жовтня 2009 р., Київ / за заг. ред. В. М. Єрмоленка та ін. – К. : ІРІДУМ, 2009. – С. 179 – 181.